

ಕೆ ಚೀವಾನ್ ತೆಲುಗು ಕಾಲೇನಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಂತಿಗೆ ದಿಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬ ಖಾದರೆ ಜೀವ ತಲ್ಲಿನುತ್ತದೆ. ಪಟಾಕಿ ಸದ್ಯ ಎದ್ದೀ ಗುದ್ದಿದಂತೆ ಬೆಳ್ಳತ್ತಳೆ. ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ದೀಪಾವಳಿ, ಬದುಕಿನ ಬೆಳಕು ನಂದಿಸಿದ ಹಬ್ಬ.

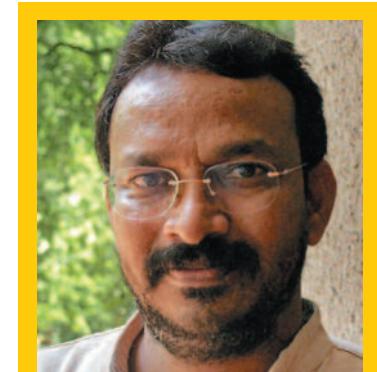
ಪಳು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ದೀಪಾವಳಿಗೆ ವರದು ದಿನವಿತ್ತು. ಬೇರೆ ಮುಕ್ಕಳಂತೆ ತನಗೂ ಪಟಾಕಿ ಬೇಕೆಂದು ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಮಗನ ರಕ್ಷಿ. ಪಟಾಕಿ ಕೊಡಿಕೆಲು ದುಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಏರಡು ಹೊತ್ತು ಉಂಟಕ್ಕೆ ಹಿಟ್ಟು ಬೇಯಿಸುವರ್ದೇ ಕಷ್ಟ. ಶಾಂತಿಯ ಗಂಡ ಪ್ರಸಾದನಿಗೆ ಮುನ್ನಿಪಾಲೀಯಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚರಂಡಿ ಗುಂಡಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಕೆಲಸ. ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಸಂಭಳ ಕೊಟ್ಟಿರಲ್ಲ. ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಕರೆದಿರಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಆ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಿಗುತ್ತೆ. ಇವರು ತೋಟಿಗಳು ಎಂದು ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಜನರು ಇವರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಇರಲ್ಲ. ಅಗ್ಗಿಗ ಯಾರೋ ಮನೆಯವರು ಕಕ್ಷನು ಗುಂಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಗ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಳು ಕರೆಯುವುದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆನು ಕೆಲಸವೂ ಇರಲ್ಲ. ಮಗನಿಗೆ ಪಟಾಕಿ ತರಲು ಎಲ್ಲಿದೆ ದುಡ್ಡ? ಆ ದಿನ ಅಶೋಕನಗರದ ಮನೆಯೊಂದರಿಂದ 'ಕಕ್ಷನು ಗುಂಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ, ಬಾ' ಅಂತ ಕರೆದರು. ಇನ್ನೂ ಮೂರೆಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯ ಗಂಡ ಪ್ರಸಾದ ಹೋದರು. ಆ ಮನೆಯಾತ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಎಂದು ಮನೆಗಳ ಕಕ್ಷನು ಪೈಪನ್ನು ಹಳೆಯ ದೊಡ್ಡ

ಬಾವಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ಶಾಂತಿ ನೇನಬಿಕೆಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ:

'ಹತ್ತು ಹದಿನ್ಯದು ವರ್ಷದಿಂದ ಒಳ್ಳಿದ್ದರಂತೆ. ಹೇಳಿ ಕುಂಟಿ ಅದು. ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಮುಚ್ಚಿದರಂತೆ. ಭಾಳ ಆಳ. ಇವರಿಗೆ ಆ ಮನೆ ವಯ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ಇಳ್ಳ. ಕಲ್ಲು ಸರಿಸಿದರು. ಅಮೇಲೆ ಇವರು ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರು ಕುಂಟಿಗೆ ಇಳಿದರು. ಮೂರೂ ಜನರ ಸದ್ಯೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಅಂತ ಜೊತೆಗೆ ನಾಲ್ಕುನೆಯವನು ಕೂಗಿಕೊಂಡನಂತೆ. ಸುದ್ದಿ ಹಾಕಿತ್ತು. ನಮ್ಮನೇ ಅಕ್ಷಪಕ್ಷದವರೇಲ್ಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಿಗೆ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ನಮ್ಮನೆಯವರೇ ಅಂತ ಮದಲು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಮೇಲೆ ನಮ್ಮಕ್ಕನ ಮಗಳು ಬಂದು ಹೇಳಿದಳು. ನನಗೆ ಮೂರು ದಿನದಿಂದ ಜ್ಞರ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೇಡಿದರೆ ಆವಾಗ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಮನಗಿಸಿದ್ದು. ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದೇ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.'

ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಾನಿಲಿದಂದ ಉಳಿರುಗಟ್ಟಿ ಸತ್ತ ಮೂರೂ ಹರೆಯಿದವರು. ಶಾಂತಿಯ ಗಂಡನಿಗೆ 36. ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮೂರೇ ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು. ಮೂರನೆಯವನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಂದು ಬೃಷ್ಟಿ ಮಗುವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಮೂರು ಕುಟಂಬಿಗಳ ಬದುಕಿನ ದೀಪಾವಳಿ ಮುಗಿಯಿತ್ತು. ಯಾರದೇ ಮನೆಯ ಕಕ್ಷನು ಗುಂಡಿಯ ದುನಾರ್ಥ ಮೂರು ಬದುಕಿಗಳ ದೀಪಗಳನ್ನು ನಂದಿಸಿ, ಹೊಸಕೆಹಾಕಿತ್ತು. ಮುಂದೆ?

"ಬರಿಯ ಕಷ್ಟ. ಕೇಣು ಹಾಕಿದ್ದಿ. ವಿಲ್ನೊ ಸಾರ್"

ಬೇಜವಾಡ ವಿಲ್ನೊ

ಕೆನಾಟಕದ ಚೀವಾನ್ ಬೇಜವಾಡ ವಿಲ್ನೊ, ದೇಕರಲ್ಲಿ ಸಫಾಯಿ ಶರ್ಮಾಚಾರಿಗಳ ಅಂದೋಲನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವರು. ತೋಟಿಗಳ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸಿರುವ ಅವರು, ದನಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಚಯಗಳ ಧ್ವನಿಯಂತಿದ್ದಾರೆ. ಮಲ ಬಾಚುವರರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಶರಿತು ದೇಕರಲ್ಲಿಡೆ ಜಾಗ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹೋರಾಟದ ಸಾಧನೆಗೆ ಮಾಗ್ನಿಸೆ ಗೌರವ ನಂಬಿದೆ.